

PROJECTE D'ESPLAI DIVERTIT .

CEIP CLARA CAMPOAMOR
2021-22

L'educació inclusiva és un model pedagògic dissenyat per a facilitar l'aprenentatge reeixit de totes i tots els estudiants, amb el qual es busca atendre les necessitats específiques de suport educatiu de l'alumnat, especialment en aquells que són vulnerables a l'exclusió social. No obstant això, per a aconseguir una vertadera inclusió escolar, aquest model s'ha d'implementar més enllà de les aules de classes; ha d'arribar a tots els espais i activitats del centre educatiu, sent el temps de l'esbarjo una valuosa oportunitat perquè xiquets i xiquetes puguen desenvolupar habilitats socials i gaudir del joc amb els seus iguals. Partint d'aquesta afirmació, s'intenta demostrar la necessitat d'implementar programes d'inclusió escolar als patis d'esbarjo dels centres educatius ordinaris. El projecte Patis Divertits ha sigut desenvolupat amb la finalitat de proporcionar eines i estratègies perquè xiquets i xiquetes, amb i sense discapacitat, aprenguen a jugar junts i a respectar la diversitat.

Hem donat principi al nostre projecte "Patis divertits", projecte que naix del Claustre de professors del nostre centre i situat dins del nostre Pla de Convivència amb l'objectiu de millorar les relacions de l'alumnat en l'hora del pati.

JUSTIFICACIÓ PEDAGÒGICA I NECESSITATS DETECTADES

Les zones de pati d'esbarjo són espais amplis d'interacció als quals tenen accés els xiquets i xiquetes, durant moltes hores de la seua jornada al llarg del curs escolar. Al pati, els alumnes i alumnes disposen d'un espai obert (i no tancat com l'aula) on poden triar lliurement amb qui jugar i canalitzar les seues energies, buscant al seu torn la diversió i el plaer. L'esbarjo és un lloc on cada xiquet/a aprén i desenvolupa de manera voluntària aspectes fonamentals per al seu desenvolupament mental, físic i social.

No obstant això, a l'ésser un element deslligat del currículum habitualment es relega la seua funció educadora i pedagògica. El docent passa a ser un agent passiu, un mer vigilant de l'alumne/a per a assegurar-se que compleix les normes. Les intervencions del professorat al pati es vinculen majoritàriament a situacions de conflicte i el conflicte és vist només en els casos més explícits: en forma de reclamacions de l'alumnat, en forma de baralles o en forma d'accidents; altres situacions ni tan sols són considerades com a conflicte, ja que no necessiten, explícitament, de l'atenció dels adults (com en el cas que les xiquetes ocupen majoritàriament llocs i espais secundaris en l'espai de joc del col·legi, situació que no és vista en termes de conflicte mentre no genere queixes de l'alumnat cap al professorat per a intervindre i buscar solucions).

El joc al pati es considera una estona de joc lliure, estona d'alliberament, en el sentit de justificar, així, que no hi haja cap mena d'intervenció dels adults, ja que això significaria orientar o dirigir les activitats que realitzen al pati i permetre que l'alumnat interactuara com volguera. Però aquest joc

lliure no és tal perquè sempre hi ha algun tipus de restricció, més o menys explícita, evident i susceptible de ser modificada en el joc al pati. Sempre hi ha una regulació de les activitats permeses i prohibides als patis.

Al seu torn, es detecten habitualment, entre altres, les següents situacions (sobre les quals és necessari intervindre):

- La major part dels conflictes que s'originen en el col·legi succeeixen a l'hora dels esbarjos: barallar-se, insultar, dir paraulotes, segregat a algun company/a, no compartir joguets, incomplir les normes dels jocs, mostrar una excessiva competitivitat incompatible amb un gaudi relaxat del joc, jugar a jocs bruscos...

- En els esbarjos existeix una escassa interacció entre xiquets i xiquetes.

- Hi ha una ocupació de les zones centrals i principals del pati amb el futbol (activitat causant al seu torn de molts conflictes i agressions entre l'alumnat).

A més, són els xiquets els qui majoritàriament juguen al futbol pel que no es promou la coeducació i sí que s'observa la invisibilitat de les xiquetes en l'organització dels patis en quedar relegades als marges d'aquestes zones o a altres espais "tranquils" on evitar rebre "balonazos". Aquesta utilització de les instal·lacions no es considera justa perquè sempre la zona més àmplia del pati està ocupada pels mateixos alumnes/as jugant al futbol (ja que des del col·legi així s'havien organitzat les zones de pati principals) generant una situació discriminatòria de l'ús del pati cap a l'alumnat que no juga al futbol.

- Part de l'alumnat sol tirar papers al sòl no cuidant l'entorn.

Aquest projecte sorgeix a partir d'aquesta realitat i amb la consideració que els patis d'esbarjo a més de ser escenaris per a l'oci i l'entreteniment han d'integrar altres interessos pedagògics i han d'afavorir el desenvolupament de conductes socialitzants i d'experiències d'interacció, així com promoure el desenvolupament emocional, intel·lectual i social dels xiquets i xiquetes. És necessari un replantejament de les pràctiques educatives quotidianes sobre els patis i una observació acurada de les dinàmiques relacionals entre l'alumnat que es produeixen als patis per a convertir-les en inclusives des d'un vessant crític i transformadora. Necessitem utilitzar aquesta franja horària amb finalitats educatius. Davant aquesta preocupació cada vegada més creixent per millorar l'oferta a l'alumnat que es fa des de l'horari d'esbarjo, el ventall que es pot considerar comprén des de diferents propostes de jocs: tradicionals, esportius, de moda, d'interior i d'exterior, fins a diferents propostes d'activitats com a tallers temàtics organitzats des de diferents àrees (biblioteca, plàstica i manualitats, reciclatge, socials)

Considerem que pot ajudar-nos el plantejament de "esbarjos intel·ligents", "la programació, planificació i sistematització dels esbarjos escolars perquè a partir de la innata afició de l'escolar al

joc i a l'esport, s'aconsegueix reconvertir aqueix espai horari en acte educatiu, gratificant, integrador i intercultural. Esbarjos en els quals cada alumne coneix amb antelació en quina zona i a quins jocs participarà cada dia de la setmana.

En definitiva, si el que busquem és l'excel·lència educativa per a tot l'alumnat, una manera de reduir la persistència de diverses formes de desigualtats manifestades en l'espai escolar (reflectides als patis) i assegurar la inclusió de tots els alumnes i alumnes del col·legi, de les famílies, dels docents i de l'entorn, cal reconsiderar el pati escolar com un espai educatiu, i això significa avaluar la situació actual i intervindre des de principis i objectius educatius.

OBJECTIUS

- Crear consciència entre els docents sobre la importància dels patis d'esbarjo i la incidència en el procés d'ensenyament aprenentatge i en el desenvolupament de l'alumnat
- Aconseguir el compromís del professorat per a aconseguir que els patis siguin espais d'interacció i gaudi social
- Oferir a l'alumnat una nova proposta que tinga en compte els seus propis interessos i una fonamentació pedagògica.
- Facilitar el desenvolupament personal de l'alumnat afavorint el desenvolupament de competències socials i les relacions interpersonals...
- Fomentar una organització equilibrada de patis que afavorisca la interacció entre xiquets i xiquetes
- Encaminar-se cap a una convivència pacífica. Es pretén millorar la convivència minimitzant els riscos i conflictes que sorgeixen en els esbarjos, però també promovent habilitats per a la resolució
- constructiva i pacífica de conflictes que sorgisquen (mediació).
- Valorar la importància de cuidar l'entorn. Tot això es reflecteix en: ordre en els desplaçaments dins del col·legi, cuidat de l'ambientació i la neteja, foment de les tres R del reciclatge, conscienciació sobre la importància de cuidar el col·legi entre tots ...
- Millorar les instal·lacions dels patis d'esbarjo.
- Adquirir materials i jocs per a posar-los a la disposició de l'alumnat.

SECTORS DE LA COMUNITAT EDUCATIVA IMPLICATS.

Aquest projecte de centre, en emmarcar-se en un temps lectiu molt concret com és l'esbarjo, implica bàsicament dos sectors de la Comunitat educativa: professorat i alumnat.

Professorat:

Tot el professorat té un paper fonamental perquè el projecte funcione. Amb labor de tutoria, adequada vigilància i control dels temps d'esbarjo i comunicació d'incidències o

suggeriments als membres de la comissió de Patis. A més, es destaca:

Tot el professorat fa pati per a reforçar les zones i que el curs funcione de manera adequada: ensenyar a l'alumnat de 1r d'Educació Infantil i de 1r d'Educació Primària que s'incorporen a la dinàmica de patis, ensenyar al professorat de nova incorporació el funcionament i l'organització dels patis...

El professorat s'encarrega de la cura dels diferents espais seguint els torns habituals. Quan hi ha absències s'utilitza el quadre de substitucions.

S'ha de ser al pati puntualment, per a permetre que els alumnes de les brigades puguin obrir les caixes del material i que l'alumnat no estiga només al pati.

El professorat supervisa la recollida del material, indicant a l'alumnat de la zona que està cuidant, que ha de recollir els materials de manera adequada (enrotllar els diàbolos, col·locar els jocs ordenadament en el seu lloc etiquetat...) cinc minuts abans que acabe l'esbarjo. L'alumnat de brigades realitza el recompte però l'ordre de recollida la dona el professorat que cuida la zona.

El professorat del centre és responsable de controlar que els materials s'usen adequadament, especialment les cordes són per a saltar) i les pilotes (si no són de futbol no se'ls pot donar puntades). Ha d'advertir d'això i en cas que siga necessari, aplicar la sanció corresponent.

Comissió de patis:

Està integrada per diversos mestres/as que de manera voluntària (a poder ser) accedeixen a formar part d'aquesta. La compon almenys un mestre/a de cada Internivel i un membre de l'Equip directiu.

És l'encarregada de gestionar tot. Distribueix espais, organitza a l'alumnat, decideix materials, normes i sancions... Recull suggeriments i propostes d'alumnat i professorat i a partir d'això i d'iniciatives pròpies, comunica les decisions preses a la resta del professorat abans de posar-les en funcionament. Els membres de la comissió tenen entre les seues

funcions:

- Controlar les zones d'esbarjo quan tinguen disponibilitat horària.
- Organitzar i seleccionar el material per a la seua col·locació en les zones.
- Supervisar i comprovar els registres d'incidències de zones i materials que cobreixen les brigades.
- Acompanyar a les brigades els cinc minuts anteriors i posteriors a l'esbarjo per a fer les tasques de col·locació dels materials al pati i de recollida i inventariat d'aquests
- Decidir si el pati es desenvoluparà com a pati de pluja o no, en funció de les condicions climatològiques.
- Controlar que hi ha un adequat compliment de normes i ús de materials per part de

professorat i alumnat.

- Coordinar els criteris d'actuació davant determinades situacions.
- Elaborar les enquestes d'opinió i recollida de propostes per a alumnat i professorat del centre.
- Escoltar incidències verbals que comuniqui el professorat o alumnat i actuar en conseqüència.
- Organitzar i preparar les diferents zones de pati creades.
- Supervisar i reposar materials danyats en les zones existents.
- Elaborar els quadrants de distribució de zones amb dates i grups per a cada dia.
- Elaborar els quadrants de dates per a l'organització de les brigades.

Alumnat:

L'alumnat ha de complir les normes d'ús dels jocs i de les zones.

També forma part del procés de presa de decisions perquè es tindran en compte les opinions, suggeriments i propostes de canvi i millora que realitzen a través de diferents mitjans: enquestes elaborades per a aquesta qüestió, plans de tutoria, comunicacions informals al professorat...

A més, són part activa en el desenvolupament del projecte, perquè es crearan unes brigades verdes (per a la cura de l'entorn) i unes brigades de pati (per a col·locar els materials de joc i controlar la cura i bon ús dels mateixos en els esbarjos). En Educació Infantil, solament hi haurà brigades de pati.

Brigades

- L'alumnat de **6é d'Educació Primària integra les brigades de pati**. Aquests grups d'alumnes/as, cinc minuts abans que siga l'esbarjo distribueixen els materials per les zones.
- Vigilen el material, que no pot ser utilitzat fins que arribi el mestre/a de pati i recompten i inventarien en acabar l'esbarjo aquests materials registrant incidències bé per trencament o per pèrdua en un document.
- L'alumnat de **5é d'Educació Primària integra les brigades verdes**. Aquests grups d'alumnes/as de 5é s'ocupen de controlar que no es tiren fems al sòl i de posar el contenidor groc de reciclatge al pati durant els esbarjos perquè l'alumnat pugui depositar en ell les restes dels seus esmorzars (porten molts sucus en brick, iogurts bebibles, paper alumini o bosses de plàstic...).
- L'alumnat de **3r d'Educació Infantil integra les brigades infantils**. Aquestes brigades, organitzades en grups de tres alumnes/dia, ajuden en la cura, ordre i recollida dels materials de joc. Han d'acudir a la zona designada quan la mestra-coordinadora els avisa, uns 8 minuts

abans de finalitzar el temps de pati. La seua funció consisteix a supervisar a la resta de l'alumnat perquè introduïska els materials de joc en les seues corresponents caixes (que estan senyalitzades amb cartells amb els noms).

- En el tercer trimestre s'introdueixen alumnes/as de 5é i 4t d'Educació Primària i 2n d'Educació Infantil, perquè es familiaritzen amb l'organització de cara al curs següent.
- Les brigades porten un distintiu perquè se'ls reconega. Són petos de color.
- En Educació Primària:
  - ● roig, per als interiors (zona de ludoteca i aula d'oci)
  - ● groc, per als exteriors (zones de pati exteriors).
  - ● Verd, per a les brigades verdes.

PROPOSTA D'ORGANITZACIÓ DE PATIS.

- En el moment d'organitzar els patis, es van tindre en compte diversos aspectes:
- Delimitar espais clarament diferenciats: amb colors que els identifiquen . Valles de colors.
- Dotar les zones de materials de joc. En Educació Primària aquests materials es canviaran cada cinc setmanes aproximadament. En totes dues etapes, es faran els canvis que es consideren oportuns davant incidències que s'observen: que generen conflictes, que no agraden als xiquets/as...
- Realitzar la rotació pels diversos espais, de manera diària o setmanal.
- Intentar proposar jocs que no requerisquen temps d'espera, o que en cas d'haver-los siguen molt curts. A vegades, com en el cas del tennis o l'hoquei, han d'anar fent torns i girar els diferents alumnes/as que vulguen participar. Es considera que és important que aprenguen a autogestionar i organitzar els seus jocs, adaptant-se a les circumstàncies, dins sempre d'unes situacions molt controlades.
- Organitzar la vigilància d'esbarjos, com sempre, des de Direcció d'estudis amb torns rotatoris per les diferents zones.

A continuació es detalla la proposta organitzativa a nivell de normes, zones i possibles materials de joc.

Normes:

S'exposen en un tauler d'anuncis i en totes les zones de pas del col·legi.

Es treballen des de les tutories i en els torns de l'esbarjo el professorat vela pel seu compliment.

Hi ha normes generals de patis i altres específiques per a les zones interiors: ludoteca, aula d'oci i corredor.

Les normes són les següents:

- En iniciar el mes es col·loca en el TAULER D'ANUNCIS, situat en la planta baixa al costat de direcció, el calendari amb la distribució de les zones i espais.
- També es distribueixen còpies:
Pels corredors.
Als tutors/es
- No és obligatori jugar, no es tracta d'organitzar el temps lliure de l'alumnat, se'ls proporciona material i ells trien.
- L'alumnat estarà obligatòriament en l'espai marcat en el calendari. Al començament de l'esbarjo l'alumnat decidirà si accedeix a la zona que li corresponga o a la biblioteca. Durant l'esbarjo no es permetrà cap canvi de zona.

- Els materials de les zones exteriors es guarden en l'armari del corredor de la zona d'infantil de 5 anys.
- Els materials no poden passar d'una zona a una altra.
- Els materials no es poden utilitzar fins que arribe el professor de la zona.
- Cinc minuts abans de finalitzar l'esbarjo l'alumnat comença a recollir els materials que està utilitzant perquè queden guardats en les seues corresponents caixes, poals, armaris o prestatgeries.
- L'alumnat no podrà estar ni jugar en les zones que no estan permeses. Tampoc poden romandre en els corredors ni pujar a les aules.
- S'utilitza el material adequadament. Si un alumne observa o produeix algun desperfecte o pèrdua de material li ho comunicarà en aqueix mateix moment al professor encarregat d'aqueixa zona. El que trenca per mal ús repara o reposa.

Banys:

- L'alumnat de la zona de 3r,4t, 5é, 6é acudirà únicament als banys del pati.
- L'alumnat de la zona de 1r i 2n acudirà únicament als banys de la primera planta.
- L'alumnat d'infantil acudirà als banys de l'edifici d'infantil.

(Per la situació de COVID, cada classe acudirà al seu bany)

Si es perd qualsevol material cap a l'exterior del col·legi s'avisarà al professor de la zona.

Davant qualsevol conflicte els alumnes acudirán a: professor/a de pati i tutors/es.

No es menja en les escales ni en els corredors, s'esperarà a arribar al pati.

Utilitzar les papereres i contenidors per a mantindre el pati net.